

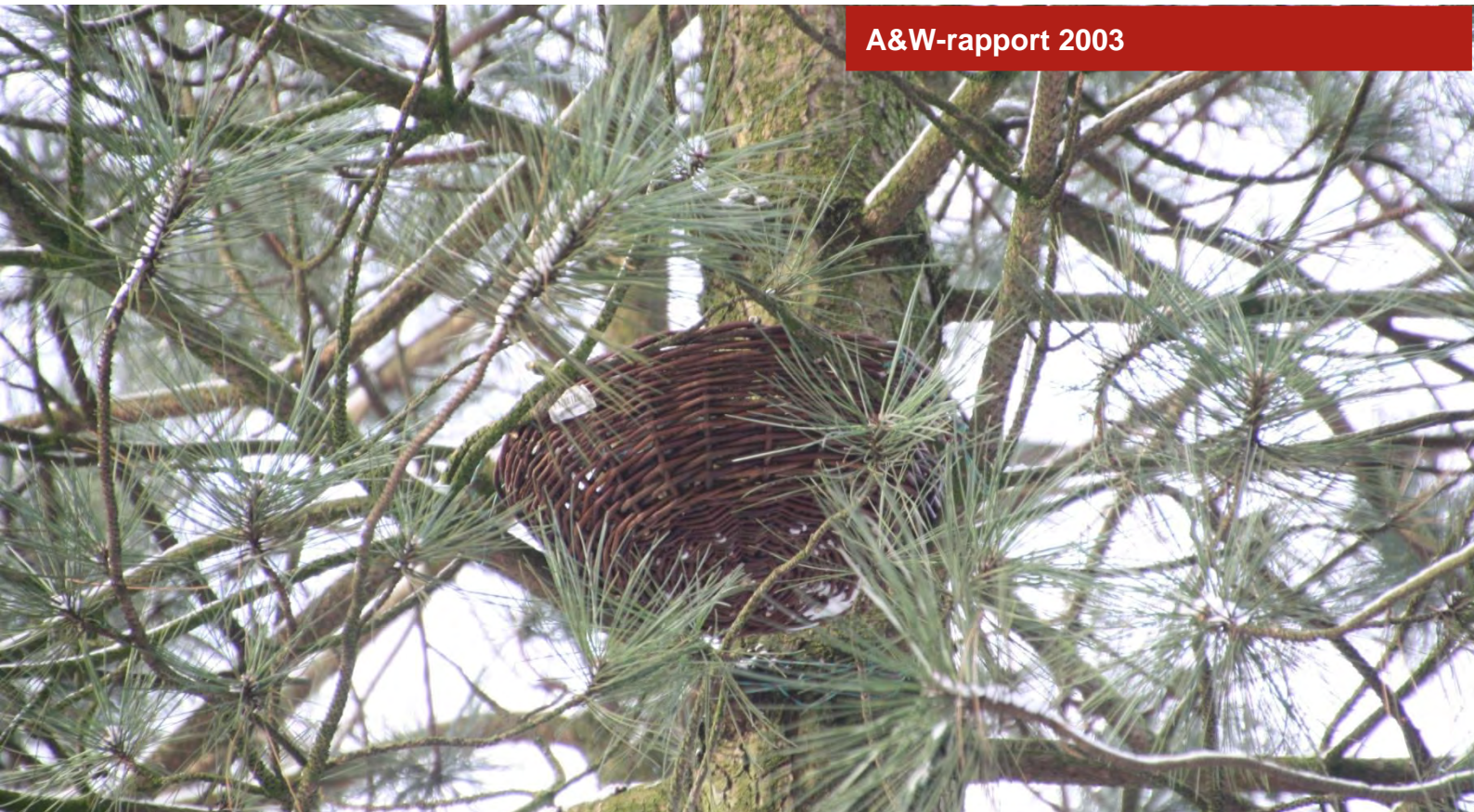

Altenburg & Wymenga

ECOLOGISCH ONDERZOEK

Ecologische beoordeling van het inrichtingsplan "voorterrein De Wissel" te Beetsterzwaag

A&W-rapport 2003

in opdracht van

RHO adviseurs voor Leefruimte

Ecologische beoordeling van het inrichtingsplan "voorterrein De Wissel" te Beetsterzwaag

A&W-rapport 2003

O. Stoker
E. van der Heijden

Foto Voorplaat

Een vervangende nestplaats voor Ransuil, foto A&W

O. Stoker &, E. van der Heijden 2014

Ecologische beoordeling van het inrichtingsplan "voorterrein De Wissel" te Beetsterzwaag. A&W-rapport 2003.
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Opdrachtgever**Rho adviseurs voor leefruimte**

Rengersweg 98
9062 ZJ Oenkerk
Telefoon 058 2562525

Uitvoerder**Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv**

Postbus 32
9269 ZR Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
Fax 0511 47 27 40
info@altwym.nl
www.altwym.nl

Projectnummer

2222wis

Projectleider

E. van der Heijden

Status

Definitief

Autorisatie

Goedgekeurd

Paraaf

R.J. Strijkstra

Datum

19 november 2014

Kwaliteitscontrole

P. Biezenaar

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Situatieschets en plannen	3
2.1	Huidige situatie	3
2.2	Plannen	3
3	Beschermde natuurwaarden	5
3.1	Beschermde gebieden	5
3.2	Beschermde soorten	6
3.3	Overzicht relevante natuurwaarden	11
4	Effectbepaling en beoordeling	13
4.1	Natura 2000- gebieden: Voortoets	13
4.2	Beschermde soorten	15
4.3	Samenvattende tabel	17
5	Conclusies	19
5.1	Conclusies ten aanzien van beschermde gebieden	19
5.2	Conclusies ten aanzien van beschermde soorten	19
6	Literatuur	21
	<i>Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving</i>	23

1 Inleiding

Aanleiding

Zorginstelling Talant (Heerenveen) is voornemens een herinrichting uit te voeren aan het 'voorterrein van De Wissel' te Beetsterzwaag. Dit voornemen dient te worden getoetst aan de natuurwetgeving, zoals Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en overige vormen van gebiedsbescherming. In 2011 is door ons bureau een gelijksoortig onderzoek uitgevoerd op het aangrenzende terrein, namelijk het 'achterterrein De Wissel' (Biezenaar 2012). Naar aanleiding van dat onderzoek, heeft in 2012 een aanvullend veldonderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen, Steenmarter en jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels. Eén van de conclusies uit het veldonderzoek was dat door de herinrichting van het 'achterterrein De Wissel' een jaarrond beschermde nestplaats van Ransuil verloren zou gaan. Om dit verlies te compenseren, zijn in 2012 vervangende nestplaatsen aangebracht voor deze soort op het 'voorterrein De Wissel'. In het kader van het vervolgtraject betreffende Ransuil en de beoogde inrichting van het voorterrein, dienen nieuwe onderzoeken plaats te vinden. Het gaat dan om het volgende:

- 1) Het uitvoeren van een ecologische quickscan van de herinrichting van het 'voorterrein De Wissel', waarbij deze ingreep wordt getoetst aan de natuurwetgeving.
- 2) Omdat het bij voorhand duidelijk is dat er bij de herinrichting van het 'voorterrein' potentiële knelpunten liggen met de Flora- en faunawet, wordt er in het voorjaar en de zomer van 2014 een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen, Steenmarter, Daslook, jaarrond beschermde nestplaatsen en reptielen (Ringslang).
- 3) Het uitvoeren van een onderzoek naar het gebruik van de vervangende nestplaatsen door de Ransuil.

In deze rapportage staan de resultaten van de bovengenoemde onderzoeken beschreven en is onderzocht wat de consequenties van het plan zijn voor de Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en overige wetgeving.

Inhoud van het rapport

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken.

- Situatieschets en herinrichtingsplan: in dit hoofdstuk is het onderzoeksgebied afgebakend en beschreven. Tevens is een beschrijving gegeven van de plannen, met aandacht voor aspecten als aanleg en toekomstig gebruik (hoofdstuk 2).
- Beschermde natuurwaarden: in dit hoofdstuk zijn de beschermde natuurwaarden in en nabij het onderzoeksgebied beschreven op basis van literatuurstudie en het veldonderzoek en is bepaald welke daarvan relevant zijn voor onderhavige beoordeling (hoofdstuk 3).
- Effectbepaling en beoordeling: hier is bepaald wat de effecten zijn van de uitvoering van de plannen op de relevante natuurwaarden en is een beoordeling gegeven in het kader van de natuurwetgeving. Er is tevens vermeld welke consequenties daaraan verbonden zijn voor de uitvoering van het herinrichtingsplan (hoofdstuk 4).
- Conclusies: In dit hoofdstuk is de beoordeling in het kader van de natuurwetgeving samengevat (hoofdstuk 5).

Aanpak

Voor hoofdstuk 2 is uitgegaan van de informatie die verstrekt is door de opdrachtgever. Het hoofdstuk over de beschermde natuurwaarden (hoofdstuk 3) is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste is er een literatuuronderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn beschikbare bronnen geraadpleegd (recente verspreidingsatlassen, overzichtswerken, websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Daarnaast is gebruik gemaakt van eerder uitgevoerd onderzoek op het 'achterterrein De Wissel' (Biezenaar 2012) en overig onderzoek in de omgeving van het plangebied (Biezenaar 2008, van der Heijden 2005).

Ten tweede is op 7 maart 2014 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten. Tijdens deze eerste bezoeken is ook onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels (Huisvlieg) en zijn de vervangende nestplaatsen van Ransuil gecontroleerd. Verder zijn op 7 maart 2014 18 reptielenplaten uitgelegd om de aanwezigheid van Ringslang vast te stellen.

Naast deze bovengenoemde onderzoeken, zijn in 2014 ook de aanwezigheid van de soort(groep)en Daslook, Steenmarter en vleermuizen onderzocht. In tabel 1 staan de data van alle veldonderzoeken weergegeven. De resultaten van alle uitgevoerde onderzoeken zijn in onderhavige rapportage opgenomen. De hoofdstukken 4 en 5 zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van de informatie in de hoofdstukken 2 en 3.

Tabel 1 Overzicht van de veldonderzoeken en de uitgevoerde data.

Datum onderzoek	Overdag (D) Nacht (N)	Soortgroep
7 maart 2014	D	Vrijwel alle soorten
7 maart 2014	D	Uitzetten reptielenplaatjes
7 maart 2014	D	Jaarrond beschermde nestplaatsen, waaronder monitoring Ransuil
7 maart 2014	D	Sporen Steenmarter
11 april 2014	D	Controleren reptielenplaatjes
11 april 2014	D	Jaarrond beschermde nestplaatsen, waaronder monitoring Ransuil
11 april 2014	D	Sporen Steenmarter
9 mei 2014	D	Controleren reptielenplaatjes
9 Mei 2014	D	Beschermde planten
9 mei 2014	D	Jaarrond beschermde nestplaatsen, waaronder monitoring Ransuil
9 mei 2014	D	Sporen Steenmarter
22 mei 2014	N	Vleermuisonderzoek zomerverblijfplaatsen 1
19 juni 2014	N	Vleermuisonderzoek zomerverblijfplaatsen 2
20 augustus 2014	N	Vleermuisonderzoek najaar 1
10 september 2014	N	Vleermuisonderzoek najaar 2

Voorwaarden bij dit onderzoek

Altenburg & Wymenga bv presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

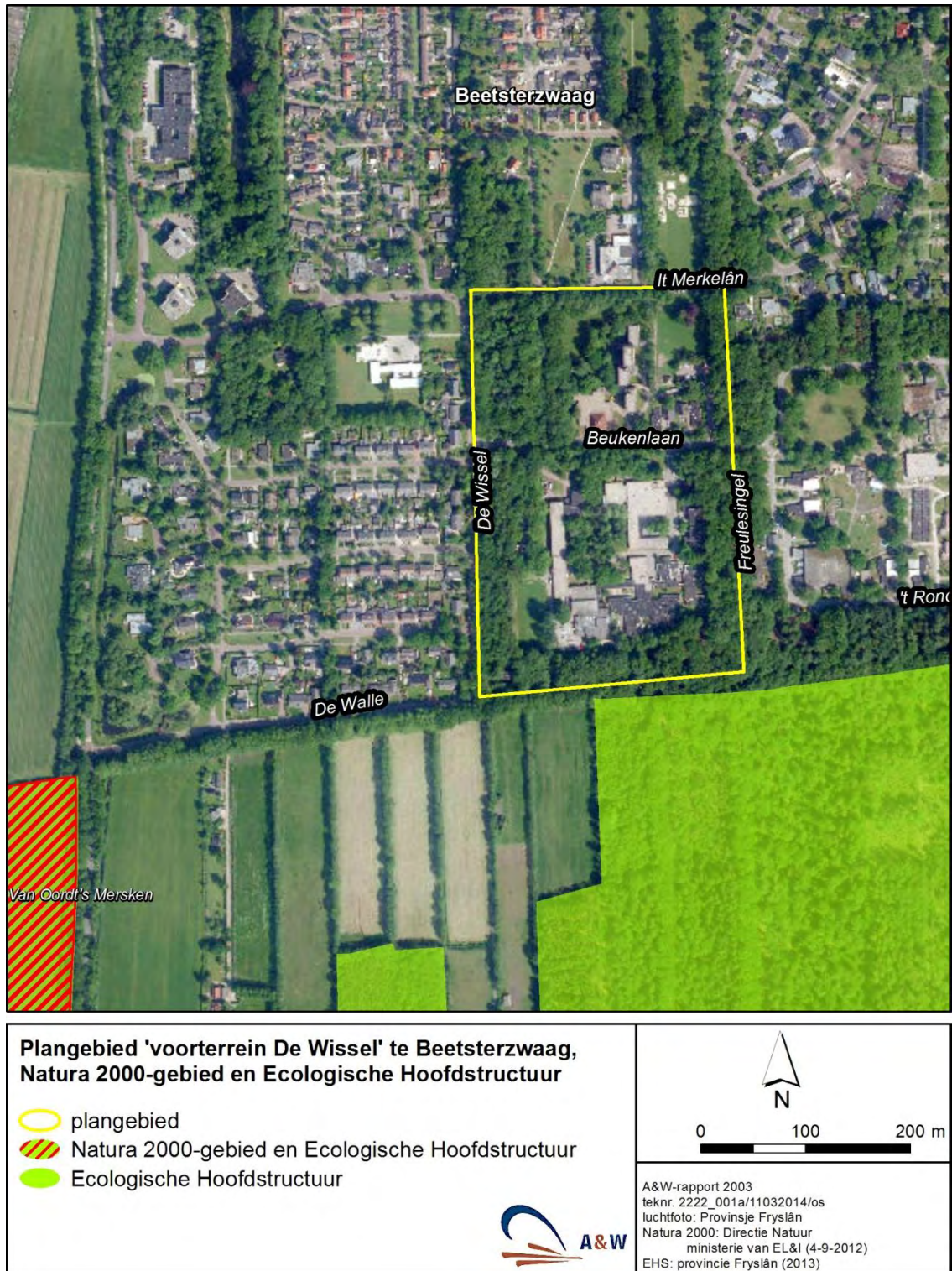
2 Situatieschets en plannen

2.1 Huidige situatie

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Het gebied maakt deel uit van het terrein van de zorginstelling Talant, dat in het zuidelijke deel van de bebouwde kom van Beetsterzwaag ligt. Het plangebied ligt tussen de wegen It Merkelân (noord), De Walle (zuid), De Wissel (west) en Freulesingel (oost). Langs de Freulesingel ligt een sloot, maar deze is niet het gehele jaar watervoerend. In het verlengde van de Boslaan ligt een andere sloot. Ook deze sloot is niet permanent watervoerend. Het plangebied bestaat uit een parkachtig landschap met jonge en oude bomen, open delen met cultuurgrasland, enkele gebouwen en verharde wegen die niet behoren tot het openbare wegennet.

2.2 Plannen

Het plan bestaat uit de verdere ontwikkeling van een woonzorgvoorziening. Hierbij wordt een deel van de bestaande gebouwen gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Een deel van de bebouwing blijft staan en wordt intern verbouwd. Verder is er sprake van het verwijderen van een aantal bomen en het aanpassen van een deel van de bestaande infrastructuur.

Figuur 1. De ligging van het plangebied en de beschermde gebieden in de omgeving.

3 Beschermden natuurwaarden

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de wettelijk beschermde natuurwaarden die (mogelijk) aanwezig zijn in het plangebied en de omgeving daarvan. Tevens is van deze natuurwaarden bepaald of zij beïnvloed kunnen worden door de beoogde ingreep en daardoor relevant zijn voor onderhavige ecologische beoordeling.

3.1 Beschermden gebieden

3.1.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Van Oordt's Mersken' dat op circa 500 m ten zuidwesten van het plangebied ligt (figuur 1). Dit gebied is aangewezen voor drie habitattypen (vegetatietypen), twee vissoorten (Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper) en vijf vogelsoorten (Paapje kemphaan, Kogans, Brandgans en Smient) waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgesteld. Voor wat betreft de Natura 2000-habitattypen gaat het om H6230 Heischrale graslanden, H6410 Blauwgraslanden en H4010 Vochtige heiden. De schraallanden liggen binnen het Natura 2000-gebied op ongeveer 1000 m ten zuidwesten van het plangebied.

Overige Natura 2000-gebieden liggen op dermate grote afstanden, dat kan worden aangenomen dat er geen ecologische relaties bestaan tussen deze natuurgebieden en het plangebied. Er zal evenmin sprake zijn van (negatieve) effecten op deze Natura 2000-gebieden, die samenhangen met het herinrichtingsplan. Om die reden zijn die overige Natura 2000-gebieden niet relevant voor deze ecologische beoordeling.

Omdat de Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt, dat alle projecten en handelingen moeten worden getoetst of zij negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, is in hoofdstuk 4 de zogenaamde 'Voortoets' uitgevoerd. Hierin is bepaald welke natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken' relevant zijn voor deze 'Voortoets' en is nagegaan of er effecten zijn te verwachten op aangewezen natuurwaarden.

3.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS; figuur 3.1). Het dichtstbijzijnde EHS- gebied ligt op een afstand van 13 meter ten zuiden van het plangebied. Door de plannen gaat geen oppervlakte EHS-gebied verloren. De plannen veroorzaken bovendien geen negatieve effecten op de wezenlijke waarden van dit gebied.

3.1.3 Overige gebiedsbescherming

In de omgeving van 'De Wissel' liggen gebieden die zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied (vanaf 2 km) en/of gebieden van openheid en rust (weidevogelgebied, vanaf 1 km). Gezien de relatief grote afstand tot deze gebieden en de afscherming van het plangebied door opgaande begroeiingen, gebouwen en infrastructuur van Beetsterzwaag wordt geen ecologische relatie verwacht tussen deze gebieden en het plangebied.

Het plangebied en de directe omgeving ervan zijn niet beschermd door dergelijke overige vormen van gebiedsbescherming.

3.2 Beschermde soorten

Door het huidige karakter van het plangebied biedt het terrein mogelijkheden voor een aantal beschermde en/of bedreigde soorten uit deze soortgroepen. Hieronder is per soortgroep besproken welke wettelijk beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen en welke daarvan mogelijk van het plangebied gebruikmaken en/of door de herinrichting mogelijk worden beïnvloed.

3.2.1 Planten

In de omgeving van het plangebied komen beschermde plantensoorten voor en/of soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst van bedreigde soorten in Nederland (ministerie van EZ). Dit is onder andere de middelzwaar beschermde soort Daslook. Om deze reden is naar de aanwezigheid van Daslook in het gebied onderzoek gedaan (tabel 1). Deze soort of andere beschermde plantensoorten zijn hier niet aangetroffen.

3.2.2 Ongewervelde diersoorten

De wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten die in Nederland voorkomen, zoals bepaalde soorten dagvlinders, libellen en waterorganismen, stellen zeer specifieke eisen aan hun leefgebied, die vaak alleen te vinden zijn in natuurgebieden. Gezien het ontbreken van dergelijke ecologische randvoorwaarden in het plangebied en de geraadpleegde verspreidingsgegevens, worden in het plangebied geen wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten verwacht (De Bruyne 2004, Kalkman 2004, Peeters *et al.* 2004, Timmermans *et al.* 2004, Bos *et al.* 2006, EIS *et al.* 2007, Bouwman *et al.* 2008).

3.2.3 Vissen

Door het ontbreken van permanent aanwezig oppervlaktewater komen in het plangebied geen wettelijk beschermde vissoorten voor.

3.2.4 Amfibieën

Het plangebied en de wijde omgeving daarvan bieden geschikt leefgebied voor licht beschermde en algemeen voorkomende amfibieënsoorten, zoals Bruine kikker en Gewone pad. Er zijn geen voortplantingsmogelijkheden voor deze soorten binnen het plangebied aanwezig. Ook de sloten binnen het plangebied zijn daarvoor ongeschikt. Zwaardere beschermde amfibieënsoorten, zoals Kamsalamander en Poelkikker komen eveneens in de omgeving voor (Delft *et al.* 2013, Creemers & Van Delft 2009), maar worden niet binnen en nabij het plangebied verwacht, omdat de biotopen binnen het plangebied niet voldoende overeenkomen met de habitateisen van dergelijke soorten.

3.2.5 Reptielen

In de ruime omgeving van het plangebied komen verscheidene reptielensoorten voor, namelijk Hazelworm, Levendbarende hagedis, Ringslang en Adder (www.ravon.nl, Delft *et al.* 2013,

Creemers & Van Delft 2009). Het plangebied is voor deze soorten niet geschikt, omdat de betreffende biotopen onvoldoende aansluiten bij de habitateisen van deze soorten en er sprake is van relatief veel verstoring.

Ringslang komt in de directe omgeving van het plangebied voor en kan incidenteel worden aangetroffen binnen het plangebied. Het gaat dan om zwerfende exemplaren. Er is geen geschikt voortplantingsbiotoop van Ringslang aanwezig. Om na te gaan in hoeverre het plangebied wordt gebruikt als leefgebied van de Ringslang is naar de aanwezigheid van deze soort een aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hiertoe zijn tijdens het eerste veldbezoek op 7 maart 2014 op verscheidene locaties reptielenplaten uitgezet. Deze zijn op 11 april en op 9 mei 2014 geïnspecteerd (tabel 1). Er zijn tijdens deze inspecties geen reptielen aangetroffen.

3.2.6 Vogels

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Beetsterzwaag en biedt broedgelegenheid voor soorten die geregeld worden aangetroffen in parkachtige landschappen, zoals Merel, Roodborst, Winterkoning, Vink, Heggenmus en Houtduif.

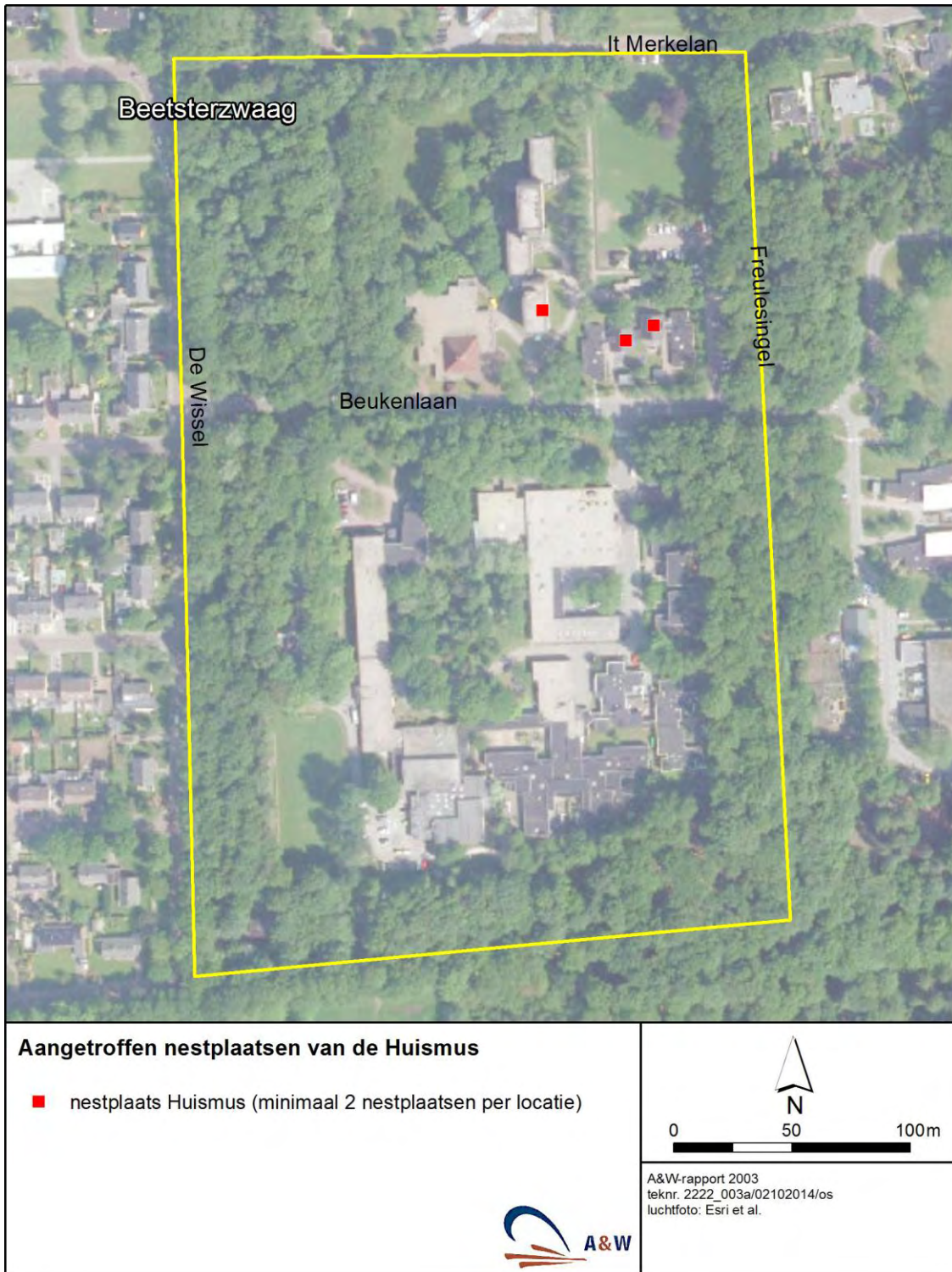
Tijdens het veldbezoek op 7 maart 2014 zijn Huismussen aangetroffen nabij de gebouwen aan de Beukenlaan, aan de oostzijde van het plangebied. Deze waren toen nog niet aan het broeden. Tijdens het veldonderzoek op 11 april zijn ook geen nestelende Huismussen aangetroffen. Op 9 mei daarentegen werden enkele nestelende mussen aangetroffen in drie gebouwen ten noorden van de Beukenlaan (figuur 2). Het gaat hierbij om een zekere waarneming, omdat de jongen op de locaties werden gevoed. Totaal waren dit 6 nestplaatsen, namelijk met twee nestplaatsen per locatie.

Tijdens de veldbezoeken op 7 maart, 11 april en 9 mei 2014 zijn er geen overige jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aangetroffen. De vervangende kunstmatige nesten van Ransuil waren ten tijde van de bezoeken niet in gebruik door deze soort (zie ook Stoker 2014).

3.2.7 Vleermuizen

Vleermuizen zijn ingedeeld in de zware beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Een aantal soorten komt geregeld voor binnen de bebouwde kom, dus ook in Beetsterzwaag. Dit zijn Gewone- en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Het plangebied is tevens geschikt voor soorten die gebonden zijn aan oude bossen, zoals Rosse vleermuis en Baardvleermuis. Volgens Melis (2012) en www.zoogdieratlas.nl komen naast deze soorten ook Watervleermuis en Meervleermuis in de omgeving van Beetsterzwaag voor.

Om te kunnen bepalen of de beoogde herinrichting invloed kan hebben op de genoemde soorten, wordt rekening gehouden met de mogelijke functies die het plangebied voor deze soorten heeft. Daarbij worden drie onderdelen van het leefgebied onderscheiden, namelijk foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes.

Figuur 2 Locaties nestplaatsen Huismus (A&W 2014).

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van een aantal van bovengenoemde soorten, zoals Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Grootoorvleermuis. Daarom is in 2014 aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen.

Resultaten veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn er verscheidene foeragerende vleermuissoorten waargenomen. De soorten die het plangebied gebruiken als foerageergebied zijn Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Deze dieren foerageerden veelal bij de bosschages. Het grasveld aan de zuidwestkant van het plangebied werd veelvuldig gebruikt als foerageergebied van een aantal Laatvliegers. De bosschages tussen de gebouwen aan de zuidzijde van het plangebied maken deel uit van het foerageergebied van een aantal soorten, namelijk Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen

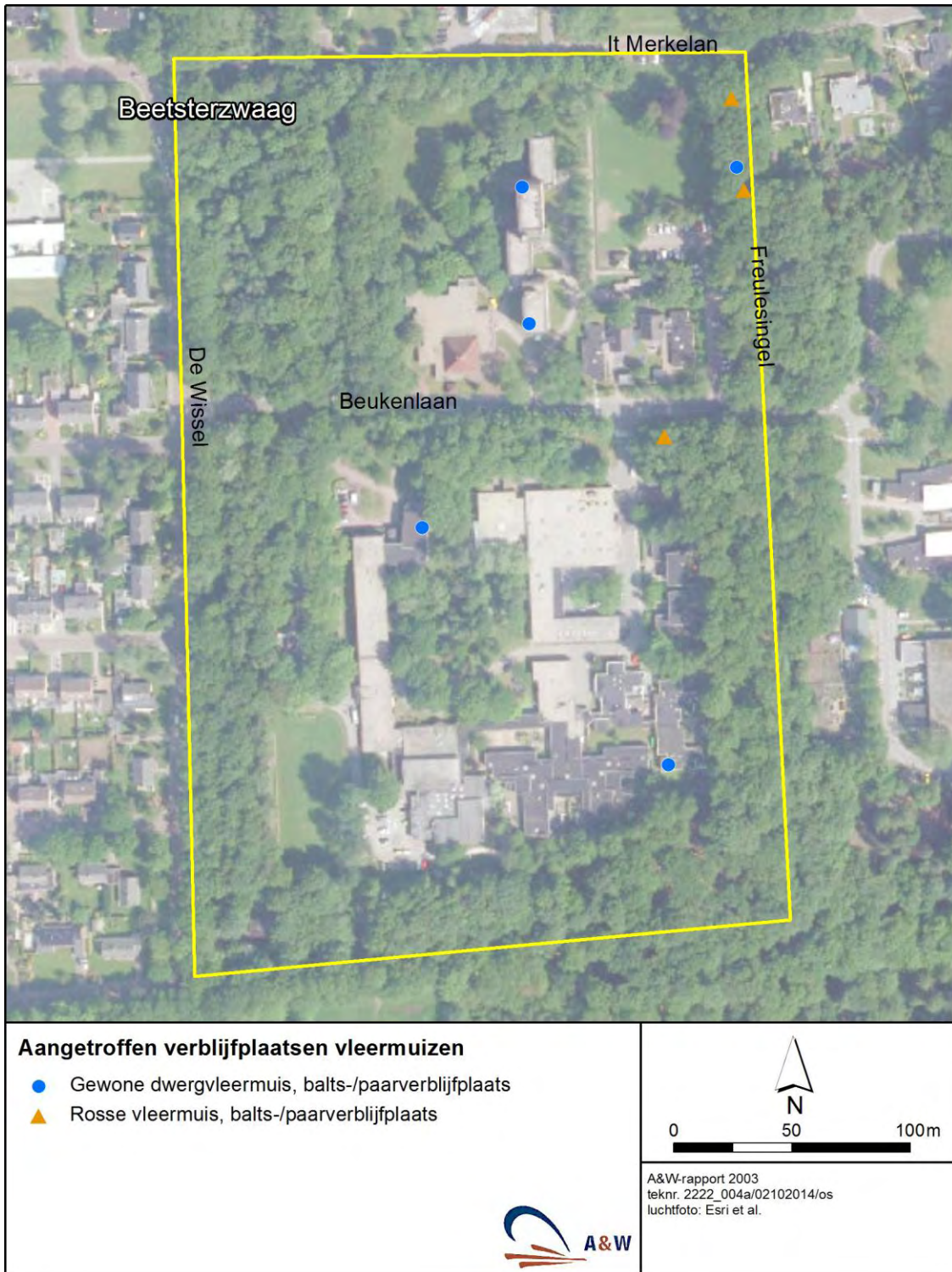
Tijdens de aanvullende veldbezoeken is het plangebied onderzocht op mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Dat betreft soorten die holtes in bomen als verblijfplaatsen gebruiken (zoals Rosse vleermuis en Watervleermuis) en soorten die verblijfplaatsen gebruiken binnen gebouwen (zoals Laatvlieger en Gewone en Ruige dwergvleermuis). Meervleermuis wordt niet binnen het plangebied verwacht, vanwege het ontbreken van open water.

Resultaten veldonderzoek

Tijdens het onderzoek dat plaatsvond in de zomerperiode (bezoek 22 mei en 19 juni 2014) zijn geen zomer-/kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de bomen en de gebouwen. Tijdens het najaar (bezoek 20 augustus en 10 september 2014) is gekeken naar de aanwezigheid van balts-/paarverblijfplaatsen in gebouwen en bomen van vleermuizen. Hierbij zijn vijf balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen en drie balts-/paarverblijfplaatsen van Rosse vleermuis (zie figuur 3). Voor de Gewone dwergvleermuis gaat het om individuele mannetjes die baltsend zijn waargenomen. De soort baltst met name vliegend en is territoriaal, waardoor wordt verwacht dat de locatie van de paarverblijfplaats in de nabije omgeving is van locaties waar baltsende individuen zijn waargenomen. Uit nader onderzoek bleek dit vier gebouwen te zijn en één boom, waarvan de locaties staan weergegeven in figuur 3. De Rosse vleermuis baltst vanuit een vaste locatie, zoals een boomholte. Tijdens het veldonderzoek werd waargenomen dat deze soort meerdere bomen in de betreffende bomenlanen gebruikt. Zie voor de ligging van de bomen figuur 3.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken veelal vliegroutes die langs lijnvormige landschapselementen liggen, zoals boomsingels, bosranden, laanbeplantingen, gebouwen en sloten. Binnen het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig, waardoor het aannemelijk is dat hier sprake is van (delen van) vliegroutes van vleermuizen. Dit betreft bijvoorbeeld de Freulesingel of de Wissel die een deel kan vormen van een noord-zuid georiënteerde vliegroute van verscheidene vleermuissoorten (figuur 3).

Figuur 3 Locaties balts-/paarverblijfplaatsen vleermuizen (A&W 2014)

Resultaten veldonderzoek

Op enkele plaatsen zijn langsvliegende dieren waargenomen. Er zijn tijdens het veldonderzoek geen duidelijk vliegroutes aangetroffen die door grote groepen vleermuizen werden gebruikt.

3.2.8 Overige zoogdiersoorten

Volgens Melis (2012) en www.zoogdieratlas.nl komen in de omgeving van het plangebied licht beschermde zoogdiersoorten voor, zoals Mol, Egel, Bunzing, Vos, Konijn en verscheidene (spits)muizensoorten. Ook komen in de omgeving van het plangebied twee middelzwaar beschermde zoogdiersoorten voor, namelijk Eekhoorn en Steenmarter. Het plangebied is door de huidige verstoring niet geschikt voor Eekhoorn, waardoor deze soort hier niet wordt verwacht.

De kans op aanwezigheid van Steenmarter is groter, omdat deze soort in de omgeving voorkomt (ook nabij bebouwing) en het plangebied geschikt is als (een deel van het) leefgebied. Tijdens het aanvullende onderzoek naar jaarrond beschermde nestplaatsen is tevens gekeken naar sporen van deze soort. Er zijn geen sporen aangetroffen. Ook zijn er tijdens het vleermuisonderzoek geen exemplaren van Steenmarter waargenomen.

Er worden geen andere middelzwaar- of zwaar beschermde zoogdiersoorten (behalve vleermuizen) binnen en nabij het plangebied verwacht.

3.3 Overzicht relevante natuurwaarden

Op basis van dit hoofdstuk is in tabel 2 op een rij gezet welke wettelijk beschermde natuurwaarden in de (ruime) omgeving van het plangebied en/of (mogelijk) in het plangebied voorkomen. Daarnaast is aangegeven of de betreffende natuurwaarden kunnen worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting en daardoor relevant zijn voor het vervolg van de onderhavige beoordeling. Voor deze natuurwaarden (gebieden en soorten) wordt in het volgende hoofdstuk bepaald welke effecten zij (kunnen) ondervinden en wordt beoordeeld hoe dit zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. De overige natuurwaarden komen (naar verwachting) niet voor in het plangebied en/of ondervinden geen negatieve invloed van de beoogde ingreep. Op deze natuurwaarden wordt in deze rapportage niet meer teruggekomen.

Tabel 2. Overzicht van wettelijk beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. Van de natuurwaarden wordt aangegeven of zij aanwezig zijn in de (ruime) omgeving en/of in het plangebied, de status volgens de Rode Lijst, de relevante wet- en regelgeving en of de betreffende natuurwaarde relevant is voor onderhavige beoordeling. Aanwezigheid: + = aanwezig, - = afwezig, (+) = mogelijk aanwezig, maar niet vastgesteld, w = waarschijnlijk aanwezig, (f) = mogelijk foeragerend, (v) = mogelijk verblijfplaatsen, (vr) = mogelijke vliegroute. Categorieën van de Rode Lijst: gevoelig (GE), kwetsbaar (KW), bedreigd (BE) en ernstig bedreigd (EB), +/- = afhankelijk van de soort. Beschermingsregime: Nb-wet = Natuurbeschermingswet 1998, Ffw = Flora- en faunawet, waarbij 1 = licht beschermd, 2 = middelzwaar beschermd en 3= zwaar beschermd.

Natuurwaarde	Afstand tot plangebied			Beschermingsregime	Relevant voor onderhavige beoordeling
Beschermde gebieden					
Natura 2000-gebieden (§3.1.1)	500 m			Nb-wet	Ja
(P)EHS	13 m			SVIR	Nee
Overige gebiedsbescherming	> 1 km			Streekplan	Nee
	Aanwezig in omgeving	Aanwezig in plangebied	Rode Lijst-status		
Beschermde soorten					
Daslook	(+)	-	-	Ffw 2	Nee
Overige planten (§3.2.1)	(+)	-	+/-	Ffw 1-3	Nee
Ongewervelde diersoorten (§3.2.2)	-	-	+/-	Ffw 1-3	Nee
Vissen	-	-	+/-	Ffw 1-3	Nee
Licht beschermde amfibieënsoorten (§3.2.4)	+	+	-	Ffw 1	Ja
(Middel)zwaar beschermde amfibieënsoorten (§3.2.4)	+	-	+/-	Ffw 2+3	Nee
Hazelworm	+	-	KW	Ffw 3	Nee
Levendbarende hagedis	+	-	GE	Ffw 2	Nee
Ringslang	+	-	KW	Ffw 3	Nee
Adder	+	-	KW	Ffw 3	Nee
Inheemse broedvogels	+	+	+/-	Ffw	Ja
Jaarrond beschermde nesten	+	Ja	+/-	Ffw	Ja
Vleermuizen	+	(f,v)	+/-	Ffw 3	Ja
Licht beschermde zoogdiersoorten (§3.2.8)	+	+	+/-	Ffw 1	Ja
Steenmarter	+	-	-	Ffw 2	Nee
Eekhoorn	+	-	-	Ffw 2	Nee

4 Effectbepaling en beoordeling

Op basis van het overzicht van de beschermde natuurwaarden (hoofdstuk 3), zijn in dit hoofdstuk de wettelijk beschermde gebieden en soorten beschreven die mogelijk negatieve effecten ondervinden. Wettelijk beschermde natuurwaarden die in dit hoofdstuk niet worden genoemd, komen hoogstwaarschijnlijk niet voor in het plangebied en/of ondervinden geen negatieve effecten van de beoogde ingrepen.

Het inrichtingsplan omvat de sloop van gebouwen, de kap van een aantal bomen, het verleggen van wegen en de realisatie van nieuwbouw. Dit kan leiden tot verlies van biotoop van wettelijk beschermde soorten. Daarnaast kunnen de werkzaamheden voor de herinrichting leiden tot een (tijdelijk) verlies van kwaliteit van het beschikbare biotoop voor soorten met een beschermde status. Factoren die daarbij onder andere een rol kunnen spelen, zijn:

- Aantasting of verlies van leefgebied
- Verstoring tijdens de aanleg
- Verstoring door het nieuwe gebruik
- Hydrologische beïnvloeding van de omgeving

4.1 Natura 2000- gebieden: Voortoets

De eerste stap om te bepalen hoe een plan zich verhoudt tot de Natuurbeschermingswet is de Voortoets (zie bijlage 1). Hierin wordt bepaald of er een kans is op een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de beoogde ingreep. Hieronder wordt deze voortoets uitgevoerd.

Natura 2000-habitattypen

Het plangebied ligt op ongeveer 1 km ten noordoosten van de aangewezen Natura 2000-habitattypen H6230 Heischrale graslanden en H6410 Blauwgraslanden (zie concept Natura 2000-beheerplan Van Oordt's Mersken). Het betreft hier vochtige soortenrijke schraallanden die voor hun duurzaam voortbestaan afhankelijk zijn van de aanvoer van voldoende basenrijk grondwater uit de omgeving. De staat van instandhouding van deze schraallanden is de laatste decennia verslechterd, wat voor een groot deel is veroorzaakt door afnemende aanvoer van met name diep basenrijk grondwater. Oorzaken voor deze afname zijn de diepe ontwatering van de omringende landbouwpolders en de toenemende bebouwing en verharding van de omgeving, waardoor de inzigging van (regen)water in de bodem sterk is afgenomen (concept Natura 2000-beheerplan Van Oordt's Mersken).

De schraallanden in het Natura 2000-gebied kunnen potentieel op twee manieren negatief worden beïnvloed door de herinrichting:

- 1) Indien de herinrichting leidt tot een substantiële toename van de bebouwing (lees verharding) in het plangebied ten opzichte van de huidige situatie, dan leidt dit tot een verminderde inzigging en daarmee tot een lagere aanvoer van diep grondwater naar de nabijgelegen schraallanden in het Natura 2000-gebied. Dit kan leiden tot een verdere achteruitgang van de kwaliteit van de schraallanden.

- 2) Indien de aanleg van de nieuwbouw gepaard gaat met onderbemaling, dan zal dit leiden tot een verminderde aanvoer van diep grondwater naar de schraallanden in het Natura 2000-gebied. Dit zal mogelijk ten koste gaan van de kwaliteit van de schraallanden.

Op basis van het herinrichtingsplan kan worden vastgesteld dat er netto geen of nauwelijks toename is van het verharde oppervlak ten opzichte van de huidige situatie. Negatieve effecten op de hydrologie als gevolg van een afname van de inzijging worden daarom niet verwacht. Met betrekking tot de inrichting zijn er daarom geen knelpunten met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van Natura 2000-habitattypen.

Indien tijdens de aanlegfase er *geen* onderbemaling wordt toegepast, dan zijn er geen significant negatieve effecten te verwachten op de nabijgelegen Natura 2000-habitattypen. Er is dan geen knelpunt met de Natuurbeschermingswet.

Mocht er tijdens de aanleg van de nieuwe gebouwen en infrastructuur wel sprake zijn van onderbemaling, dan zijn (significant) negatieve effecten op de nabijgelegen Natura 2000-habitattypen (schraallanden) niet uit te sluiten. In dat geval is er een knelpunt met de Natuurbeschermingswet. Dit betekent dat er in het kader van een passende beoordeling een aanvullend hydrologisch onderzoek zal moeten uitgevoerd om een beeld te krijgen van de omvang van de hydrologische effecten.

Overige Natura 2000-waarden

Het is niet te verwachten dat de beoogde herinrichting invloed zal hebben op overige Natura 2000-waarden. Dit hangt samen met de beperkte aard en omvang van de beoogde herinrichting, de relatief grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied en de afscherming van het plangebied door opgaande begroeiingen, gebouwen en infrastructuur van Beetsterzwaag. Er is evenmin sprake van een ecologische relatie tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied betreffende de overige Natura 2000-waarden. Negatieve effecten zijn daarom niet te verwachten.

Conclusie Voortoets

De herinrichting van het plangebied zal niet leiden tot (significant) negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000-habitattypen, mits er tijdens de aanlegfase geen onderbemaling zal worden toegepast. Mocht er toch sprake zijn van onderbemaling, dan zijn (significant) negatieve effecten op de nabijgelegen Natura 2000-habitattypen niet uit te sluiten. In dat geval is er een knelpunt met de Natuurbeschermingswet. In dat geval zal er een passende beoordeling en een aanvullend hydrologisch onderzoek moeten worden uitgevoerd om een beeld te krijgen van de omvang van de hydrologische effecten.

Ten aanzien van overige Natura 2000-waarden zijn er geen negatieve effecten te verwachten als gevolg van de herinrichting. De beoogde herinrichting veroorzaakt daarmee geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de overige aangewezen Natura 2000-waarden van het Natura 2000-gebieden in de omgeving (zoals het 'Van Oordt's Mersken').

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 *Licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten*

Onder invloed van de ingrepen wordt een deel van het plangebied (tijdelijk) minder geschikt voor de (mogelijk) in het gebied aanwezige licht beschermde amfibieën en zoogdieren. In de omgeving is echter ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig. Na de herinrichting vormt het plangebied voor de meeste van deze soorten weer geschikt leefgebied. Voor licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling van enkele verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten.

4.2.2 *Vogels*

Tijdens de broedperiode beschermde nestplaatsen

De Flora- en faunawet beschermt vaste verblijfplaatsen van vogels. De in paragraaf 3.2.6 genoemde soorten hebben tijdelijke vaste verblijfplaatsen, dus die bescherming geldt alleen gedurende de broedperiode. Voor het verstoren van broedende vogels verleent het ministerie van EZ vrijwel nooit ontheffing.

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van dergelijke vogelsoorten, mits de werkzaamheden geen broedende vogels en hun nesten verstoren. Deze verstoring kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. De meeste van de genoemde vogels broeden tussen half maart en half juli, maar Merel en Houtduif kunnen ook nog in augustus/september broeden.

Indien vooraf aan de broedperiode wordt gestart met verstorende werkzaamheden, mag ervan worden uitgegaan dat daardoor geen nesten van vogels in het gebied worden gebouwd en er dus geen sprake is van verstoring daarvan. In dat geval dient er tevens voor te worden gezorgd dat er niet alsnog broedgevallen ontstaan, zoals door het ongeschikt maken en houden van potentiële nestlocaties. Zo moeten opslagen van afval tijdig worden verwijderd en kan het nodig zijn om de opslag van andere materialen af te dekken. Indien er toch één of meer broedgevallen optreden, dienen de werkzaamheden te worden gestaakt tot na het einde van de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nesten van vogels

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, die indicatief is en niet uitputtend. Van de soorten die op deze lijst staan, zijn er in totaal zes nestplaatsen van de Huismus aangetroffen in drie gebouwen aan de Beukenlaan (figuur 2). De nestplaatsen van de Huismus zijn jaarrond beschermd, wat impliceert dat een ontheffing volgens de Ff-wet dient te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) indien deze gebouwen worden gesloopt. In de verleende ontheffing worden mitigerende en compenserende maatregelen opgenomen. Dit betekent dat bij de nieuwbouw alternatieve nestplaatsen voor mussen moeten worden gerealiseerd. Het is alleen toegestaan om te slopen

buiten de broedperiode van Huismus. Indien de voorwaarden in de ontheffing worden opgevolgd, dan is er geen knelpunt met de Ff-wet.

4.2.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In de zomer en het najaar van 2014 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van zwaar beschermde vleermuizen in het plangebied. Er zijn geen zomer-/kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Wel zijn er balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen in vier gebouwen en in een boom aan de Freulesingel (figuur 3). Tevens zijn er balts-/paarverblijfplaatsen van Rosse vleermuis aanwezig in de bomenlaan aan de Freulesingel en de Beukenlaan (figuur 3).

Voor de verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis geldt dat indien de betreffende gebouwen worden gesloopt en de boom wordt verwijderd er vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord en vernietigd. Dit is in strijd met artikel 11 van de Flora- en faunawet. In dat geval moet een ontheffing volgens artikel 75C van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag dient te worden vergezeld van een activiteitenplan, waarin mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen om negatieve effecten te zo goed mogelijk te beperken. Deze maatregelen zullen in ieder geval moeten bestaan uit het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen van vleermuizen en een goede fasering in de tijd van de werkzaamheden.

De verblijfplaatsen van de Rosse vleermuis bevinden zich in (oude) bomen, zoals ook het geval is in het plangebied. Aangezien de Rosse vleermuizen meerdere bomen op een avond in gebruik heeft, kan worden gesteld dat de bomenlanen aan de Freulesingel en de Beukenlaan in het geheel deel uitmaken van het functionele leefgebied van Rosse vleermuis. Indien de betreffende bomen worden gekapt of op een andere manier ongeschikt worden gemaakt, door grootschalige kap van omliggende bomen of lichtverstoring richting de bomenlanen, worden er vaste rust- en verblijfplaatsen van Rosse vleermuis verstoord en vernietigd. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet en in dat geval moet een ontheffing volgens artikel 75C van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag dient te worden vergezeld van een activiteitenplan, waarin mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen om negatieve effecten zo goed mogelijk te beperken. Deze maatregelen zullen in ieder geval moeten bestaan uit het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen van vleermuizen en een goede fasering in de tijd van de werkzaamheden.

Foerageergebied

Het plangebied maakt deel uit van het foerageergebied van een aantal vleermuissoorten, zoals Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. De verwachting is dat tijdens en na de herinrichting het plangebied als vanouds kan functioneren als foerageergebied. Bovendien is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Ten aanzien van foerageergebied is er geen knelpunt met de Flora- en faunawet.

4.3 Samenvattende tabel

De effectbepaling en beoordeling die in dit hoofdstuk is beschreven, is in tabel 3 samengevat. Daarin is per relevante natuurwaarde weergegeven of er sprake is van negatieve effecten en of daardoor een conflict ontstaat met de betreffende ecologische wet- en regelgeving. Tevens is aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 3. Overzicht van de effectbepaling van de beoogde ingreep op de relevante wettelijk beschermde natuurwaarden en de beoordeling in het kader van de betreffende ecologische wet- en regelgeving. Daarnaast is weergegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Wettelijk beschermde natuurwaarden	Negatieve effecten	Conflict met wet- en regelgeving	Vervolgstappen
Beschermde gebieden			
Natura 2000-gebieden	Nee	Nee	Nee
Overige gebiedsbescherming	Nee	Nee	Nee
Beschermde soorten			
Licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten	Mogelijk	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja	Ja	Bij sloop van gebouwen, kap of aantasting van bomen, ontheffing aanvragen
Alle broedvogelsoorten	Mogelijk	Nee, mits uitvoering volgens voorwaarden	Uitvoering volgens de voorwaarden in § 4.2.2
Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels	Ja	Ja	Bij sloop van gebouwen, ontheffing aanvragen
Overige beschermde soorten	Nee	Nee	Nee

5 Conclusies

In dit hoofdstuk zijn de conclusies ten aanzien van relevante beschermde gebieden en soorten uit het vorige hoofdstuk samengevat en is aangegeven hoe de beoogde herinrichting van plangebied 'voorterrein De Wissel' zich verhoudt tot de vigerende ecologische wet- en regelgeving.

5.1 Conclusies ten aanzien van beschermde gebieden

De herinrichting van het plangebied zal niet leiden tot (significant) negatieve effecten op de aangewezen Natura 2000-habitattypen, mits er tijdens de aanlegfase geen onderbemaling zal worden toegepast. Mocht er toch sprake zijn van onderbemaling, dan zijn (significant) negatieve effecten op de nabijgelegen Natura 2000-habitattypen niet uit te sluiten. In dat geval is er een knelpunt met de Natuurbeschermingswet en zal er een passende beoordeling en een aanvullend hydrologisch onderzoek moeten worden uitgevoerd om een beeld te krijgen van de omvang van de hydrologische effecten.

Ten aanzien van overige Natura 2000-waarden zijn er geen negatieve effecten te verwachten als gevolg van de herinrichting. De beoogde herinrichting veroorzaakt daarmee geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de overige aangewezen Natura 2000-waarden van het Natura 2000-gebieden in de omgeving (zoals het 'Van Oordt's Mersken').

Ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming zijn er geen knelpunten te verwachten.

5.2 Conclusies ten aanzien van beschermde soorten

Jaarrond beschermde nesten

Van de soorten die op deze lijst staan zijn zes nestplaatsen van Huismussen in de te slopen gebouwen aan de Beukenlaan aanwezig. Dit betekent dat indien deze gebouwen worden gesloopt er vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing volgens de Flora- en faunawet dient te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Indien de initiatiefnemer uitvoering geeft aan deze voorwaarden, dan is er geen knelpunt met de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

In het plangebied zijn vijf balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen en drie balts-/paarverblijfplaatsen van Rosse vleermuis. Indien door de plannen deze verblijfplaatsen verloren gaan, door bijvoorbeeld sloop, kap van betreffende of omliggende bomen of lichtverstoring, dan dient er vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing volgens de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Overige soorten

Voor de overige soorten geldt dat de beoogde herinrichting geen conflict veroorzaakt met de Flora- en faunawet, mits broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten niet worden verstoord.

6 Literatuur

- Biezenaar, P. 2008. Ecologische beoordeling locatie Tolman, Beetsterzwaag. Rapportagebrief. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Biezenaar, P. 2011. Ecologische beoordeling herinrichtingsplan 'De Wissel', Beetsterzwaag. A&W-notitie NW-KA2011/30. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
- Biezenaar, P. 2012. Ecologische beoordeling van het inrichtingsplan "De Wissel" te Beetsterzwaag. A&W-rapport 1835. Altenburg & Wymenga, Feanwâlden
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhof, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea. Papilionoidea. Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland.
- Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraeds, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron*, jaargang 11(2), augustus 2008. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Heteren.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. –Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Delft, J. van, A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON 51, jaargang 15 nummer 5; 119 - 132. RAVON, Nijmegen.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.
- Heijden, E. van der 2005. Ecologische beoordeling woningbouw op locatie De Schakel te Beetsterzwaag. A&W-rapport 741. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Kuijper, D., J. Schut, D. van Dullemen, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H. Limpens 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). *Lutra* 51 (1): 37-49.
- Manen van, W. 1992. Territorium- en nestkeuze bij Ransuil *Asio otus*. *Limosa* 65 (1992): 1-6.
- Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas Friesland.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata. – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Provinsje Fryslân, 2006. Streekplan Fryslân 2007, om de kwaliteit fan de romte. Provinciale Staten, Leeuwarden.
- Schut, J. 2011. Beknopte ecologische beoordeling De Wissel, Beetsterzwaag. Rapportage via e-mailbericht, 31 oktober 2011. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.
- Stoker, O. 2014. Monitoring Ransuil. Rapportagebrief. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. Deze is in dit hoofdstuk kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (paragraaf 1) en soortbescherming (paragraaf 2).

1. GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming in Nederland is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten) en via regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur en ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen).

1.1 Natuurbeschermingswet en Natura 2000

Natura 2000

Natura 2000 is een netwerk van beschermde gebieden in de Europese Unie, dat wordt opgebouwd ter behoud en herstel van biodiversiteit. De Nederlandse Natura 2000-gebieden vormen een essentiële schakel in de internationale vliegroute van vele soorten trekvogels. Een aantal natuurgebieden is van bijzonder internationaal belang, zoals de Waddenzee, de duinen en de laagveenmoerassen. Voor een aantal planten- en diersoorten, die meer of minder onder druk staan, zoals de Noordse woelmuis, de Grote vuurvlinder en de Groenknolorchis heeft Nederland ook een grote internationale verantwoordelijkheid. Met de Nederlandse bijdrage aan Natura 2000 wordt voorkomen dat de natuur in Europa verder achteruitgaat. Om dit Natura 2000-netwerk in Nederland adequaat in stand te houden, te herstellen en te beschermen is het nodig om hieraan een wettelijk regime te verbinden: de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Daarmee verankerde Nederland de gebiedsbescherming van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving. De Natura 2000-gebieden die in het kader van deze richtlijnen zijn vastgesteld, worden ook wel Vogelrichtlijn- c.q. Habitatrichtlijngebieden of Speciale beschermingszones genoemd. Handelingen die deze gebieden schaden zijn verboden, tenzij de Provincie vergunning verleent. Habitatrichtlijngebieden zijn aangewezen vanwege bijzondere habitattypen en soorten. Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen ter bescherming van leefgebieden van bedreigde vogels en trekvogels. De soorten en habitattypen waarvoor een gebied is aangewezen, worden de 'kwalificerende waarden' genoemd.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat er voor ieder Natura 2000-gebied een aanwijzingsbesluit moet worden opgesteld waarin heldere instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd. Op dit moment is nog bij veel Natura 2000-gebieden sprake van een ontwerp-aanwijzingsbesluit. Op basis daarvan worden de komende jaren beheerplannen ontwikkeld. Daarin is vastgelegd hoe habitattypen en soorten in een Natura 2000-gebied beschermd worden en welke activiteiten in en om de Natura 2000-gebieden zijn toegestaan. Voor een aantal Natura 2000-gebieden is het beheerplan gereed en is het ontwerpbesluit omgezet in een aanwijzingsbesluit.

Beschermde Natuurmonumenten

Onder de huidige Natuurbeschermingswet is het onderscheid tussen Staatsnatuurmonumenten en Beschermde Natuurmonumenten vervallen. Beide vallen onder de noemer Beschermde Natuurmonumenten. Als Beschermde Natuurmonumenten binnen Natura 2000-gebieden liggen, worden de natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden onder de oude wet zijn aangewezen, opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Het oude beschermingsregime treedt terug. Handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, zijn verboden als ze schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of als ze het Beschermde Natuurmonument ontsieren. Dit geldt echter niet als de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend.

Externe werking

De kwaliteit van Natura 2000-gebieden is mede afhankelijk van de ruime omgeving. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet deze beoordeeld worden. Locale en regionale overheden mogen in bestemmingsplannen geen ontwikkelingen mogelijk maken die in potentie een bedreiging voor Natura 2000-gebieden inhouden. Dit geldt voor nieuwe ontwikkelingen maar in beginsel ook voor bestaand gebruik.

Activiteiten op korte afstand van een Natura 2000-gebied kunnen kwalificerende soorten in het Natura 2000-gebied verstoren of verontrusten. Ook activiteiten op grotere afstand van een Natura 2000-gebied kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, zoals hydrologische effecten (bijvoorbeeld als gevolg van grote grondwateronttrekkingen) en een toename van vliegverkeer. Verstoring treedt ook op wanneer kwalificerende soorten vanuit het Natura 2000-gebied gebruik maken van de omgeving en dat gebruik door ruimtelijke ontwikkelingen minder mogelijk wordt. Een dergelijke situatie kan zich voordoen bij een soort als de Wespandief, die binnen een straal van zeven kilometer rond zijn nest foerageergebieden bezoekt. Als een Natura 2000-gebied is aangewezen als broedgebied voor deze soort, zijn hiermee ook zijn foerageergebieden rond het Natura 2000-gebied beschermd. De bescherming van Natura 2000-gebieden is dus ook buiten de gebiedsgrenzen van kracht. Dit wordt aangeduid met de term externe werking.

Toetsing volgens de Natuurbeschermingswet

Als er nieuwe activiteiten in of nabij een Natura 2000-gebied plaatsvinden, moet oriënterend onderzoek uitwijzen of er een kans is dat deze significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden hebben. Deze oriëntatie is de Voortoets. Er zijn drie uitkomsten daarvan mogelijk (ministerie van EL&I 2005):

- 1 Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
- 2 Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat een vergunning moet worden aangevraagd die vergezeld moet gaan van de zogenaamde Verslechterings- en verstoringstoets.
- 3 Er is een kans op een significant negatief effect. Dan moet een vergunningsprocedure worden gevolgd die vergezeld moet gaan van een Passende beoordeling. Hiervoor is onderzoek nodig op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake. Als op grond hiervan wederom blijkt dat niet valt uit te sluiten dat het plan significante gevolgen heeft voor het gebied, kan de provincie slechts een vergunning verlenen als voldaan wordt aan de zogenaamde 'ADC-criteria'. Dat wil zeggen dat er geen alternatieven (A) voor het plan zijn,

er een dwingende reden van groot openbaar belang (D) met het plan is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden (C) is gerealiseerd.

In een korte natuurtoets of quickscan is meestal de Voortoets opgenomen in de teksten over gebiedsbescherming. Een Verslechtings- en verstoringstoets of een Passende beoordeling valt buiten de reikwijdte van een quickscan.

1.2 Overige vormen van gebiedsbescherming

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. De provincies zijn verantwoordelijk voor de invulling van de EHS in een provinciale EHS (PEHS). Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan, indien deze leiden tot aantasting van de wezenlijke waarden van het gebied. In uitzonderingsgevallen kan de provincie de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dienen compenserende dan wel mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd (ministerie van EL&I 2003).

Op provinciaal niveau kan regelgeving zijn ontwikkeld om in weidegebieden mogelijkheden te creëren voor een extra bescherming van foeragerende watervogels tijdens de winter en weidevogels. Zo kunnen gebieden zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied en/of weidevogelgebied. De bescherming van de overige natuurgebieden is veelal geregeld in bestemmingsplannen die zijn opgesteld krachtens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

2. SOORTBESCHERMING

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet is de bescherming geregeld van soorten die in die wet zijn genoemd. Deze soorten zijn ingedeeld in beschermingscategorieën (Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten). Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een gewijzigde aanpak betreffende de beoordeling van ontheffingsaanvragen.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning, bijvoorbeeld om verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Beschermingsregimes

In 2005 is een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren vastgelegd. Er zijn vier beschermingscategorieën, namelijk voor de soorten in tabel 1, 2 en 3 en de vogels. De indeling van de soorten is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van soorten in Nederland, waarbij ook de aangewezen onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën en de beoordeling voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling:

- 1 Licht beschermde soorten van tabel 1. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling.
- 2 Middelzwaar beschermde soorten van tabel 2. Dit zijn soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een door EL&I goedgekeurde gedragscode.
- 3 Zwaar beschermde soorten van tabel 3. Bij verstoring daarvan kan een ontheffing nodig zijn.
- 4 Vogels.

Een ontheffing is een toestemming om in een bepaald geval af te kunnen wijken van een of meer verbodsbepalingen, zoals deze zijn vastgelegd in de artikelen 8 t/m 13 van de Flora- en faunawet.

1. Tabel 1: licht beschermde soorten

Deze tabel bevat licht beschermde, algemeen voorkomende planten- en diersoorten, zoals Zwanenbloem, Bruine kikker, Bosmuis, Bunzing en Egel. De wetgever gaat ervan uit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Bij ruimtelijke ontwikkeling hoeft voor de verstoring van deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Uiteraard geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

2. Tabel 2: middelzwaar beschermde soorten

De tweede categorie betreft middelzwaar beschermde soorten. Hieronder is beschreven hoe met verstoring van deze soorten moet worden omgegaan bij gebruik van een gedragscode en zonder het gebruik daarvan.

Wanneer de beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een gedragscode, hoeft voor de verstoring van soorten van tabel 2 geen ontheffing te worden aangevraagd. De gedragscode vermeldt hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen kan worden voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. De gedragscode die voor vrijstelling is vereist, moet goedgekeurd zijn door EL&I en van toepassing zijn op de beoogde activiteit. Op de site van EL&I zijn alle goedgekeurde

gedragscodes beschikbaar die door verscheidene brancheorganisaties zijn opgesteld. Er moet aantoonbaar volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er geen gedragscode wordt gebruikt bij de uitvoering van de beoogde werkzaamheden, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden (omgevingscheck). Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is. De aanvraag wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door uw activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van een soort wordt gegarandeerd, hoeft er bij een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing te worden aangevraagd ten aanzien van soorten uit tabel 2. Dat betekent vrijwel altijd dat, aantoonbaar opgenomen in de plannen, voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Is die garantie niet te geven (bijvoorbeeld doordat de mitigerende maatregelen mogelijk niet afdoende zijn), dan moet alsnog via een ontheffingsaanvraag aan EL&I worden gevraagd om te bepalen of een ontheffing nodig is.

3. *Tabel 3: zwaar beschermde soorten*

Dit betreft zwaar beschermde soorten. Deze tabel bevat de soorten die zijn vermeld in Bijlage 1 Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en de soorten die zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Wanneer ten aanzien van een of meer soorten uit Bijlage 1 of Bijlage IV verbodsbepalingen worden overtreden door een ruimtelijke ontwikkeling, kan een ontheffingsaanvraag nodig zijn, die wordt getoetst aan de volgende criteria:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Voor een ontheffing moet aan alle criteria zijn voldaan.

Voor de Bijlage 1-soorten van tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van de belangen die in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten zijn genoemd. Bij een ruimtelijke ingreep kan het om de volgende belangen gaan:

- Bescherming van flora en fauna.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Dwingende reden van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor milieu, wezenlijk gunstige effecten.
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Voor de Bijlage IV-soorten van tabel 3 geldt dat er alleen vrijstelling mogelijk is op grond van de wettelijke belangen die in de Habitatrictlijn zijn genoemd. Deze zijn:

- Bescherming van flora en fauna.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Dwingende reden van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor milieu, wezenlijk gunstige effecten.

Het belang van een ruimtelijke ontwikkeling geldt voor deze soorten dus niet.

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van een soort wordt gegarandeerd, hoeft er bij een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing te worden aangevraagd ten aanzien van soorten uit tabel 3. Dat betekent vrijwel altijd dat, aantoonbaar opgenomen in de plannen, voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Is die garantie niet te geven (bijvoorbeeld doordat de mitigerende maatregelen mogelijk niet afdoende zijn), dan moet alsnog via een ontheffingsaanvraag aan EL&I worden gevraagd om te bepalen of een ontheffing nodig is.

4. Vogels

Tijdens werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de broedperiode van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen, maar van veel vogelsoorten is bekend dat de broedperiode ligt tussen half maart en half juli. Het is voor de wet van belang of broedgevallen aanwezig zijn die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord. De meeste soorten zijn elk broedseizoen in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens de broedperiode onder bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor versturende werkzaamheden buiten de broedperiode is dus geen ontheffing nodig. Er is evenmin ontheffing nodig voor het nemen van maatregelen vooraf aan de broedperiode, die de vestiging van vogels voorkomen. Ontstaan er binnen of nabij het plangebied toch nesten die kunnen worden verstoord, dan dienen de werkzaamheden te worden gestaakt tot na de broedperiode.

Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Er is in augustus 2009 door EL&I een indicatieve lijst gepubliceerd van jaarrond beschermde vogelnesten, waarin vijf categorieën zijn te onderscheiden. Daarin zijn bijvoorbeeld Gierzwaluw, Kerkuil, Ransuil, Roek en Sperwer opgenomen. Eén van de categorieën betreft soorten die geen jaarrond beschermde verblijfplaats hebben, maar wel vaak terugkeren naar de locatie waar zij het vorige jaar gebroed hebben. Dat geldt bijvoorbeeld voor zwaluw- en spechtensoorten.

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de vogelsoorten op bovengenoemde lijst wordt gegarandeerd, hoeft er bij een verstoring geen ontheffing te worden aangevraagd. Dat betekent vrijwel altijd dat er een omgevingscheck van belang is om te kunnen bepalen of nabij het plangebied voldoende leefruimte beschikbaar is. Een deskundige bepaalt dan of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving. Is dit niet het geval, dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden geboden. Is dat ook niet mogelijk, dan moet ontheffing worden aangevraagd.

Voor vogels geldt dat alleen ontheffing kan worden verkregen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Deze belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Het belang van een ruimtelijke ontwikkeling geldt voor deze soorten dus niet.

2.2 Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten officieel door het ministerie van EL&I zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Wel verwacht het ministerie van EL&I van de verschillende overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet. Op 26 augustus 2009 zijn wijzigingen uitgevoerd in de soortenlijsten van de Rode Lijst.

3. ECOLOGISCHE BEOORDELING

Bij een ecologische beoordeling dient onderzocht te worden of de beoogde plannen een bedreiging vormen voor beschermde (natuur)gebieden in de regio en/of beschermde soorten.

Gebiedsbescherming

Ten aanzien van gebiedsbescherming komen de volgende vragen aan de orde:

- 1 Liggen er beschermde (natuur)gebieden in het plangebied of nabije omgeving?
- 2 Heeft de activiteit mogelijk (significant) negatieve gevolgen voor de beschermde gebieden?
- 3 Zijn die gevolgen te voorkomen?
- 4 Welke consequenties heeft dat voor de plannen (conclusies)?

Binnen de Natuurbeschermingswet vormen de eerste drie vragen de zogenaamde 'Voortoets'.

Er wordt gebruik gemaakt van websites van EL&I en de provincie om te bepalen waar de grenzen liggen van beschermde gebieden. Op de website van EL&I zijn de gegevens beschikbaar van alle Natura 2000-gebieden, zoals het (ontwerp)aanwijzingsbesluit met de instandhoudingsdoelen en begrenzing.

Soortbescherming

Ten aanzien van soortbescherming komen de volgende vragen aan de orde:

- 1 Komen in het plangebied beschermde en kritische soorten en vegetaties voor?
- 2 Zo ja, worden deze bij realisatie van het plan geschaad en kan dat voorkomen worden?
- 3 Zijn er vanuit de wet- en regelgeving bezwaren tegen de plannen?

Relevante soorten en vegetaties

Voor de eerste stap zijn overzichtswerken, websites en andere bronnen geraadpleegd en is veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is vaak ook informatie van derden betrokken. Er is daarbij vooral gelet op soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet zijn beschermd, soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst en soorten die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied.

Bronnen

Voor de ecologische beoordeling wordt per soortgroep gebruik gemaakt van de meest recente informatiebronnen over de verspreiding van soorten in Nederland. Er wordt in een aantal overzichtswerken en op betrouwbare websites nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in (de ruime omgeving van) het betreffende plangebied voorkomen.

Veldonderzoek

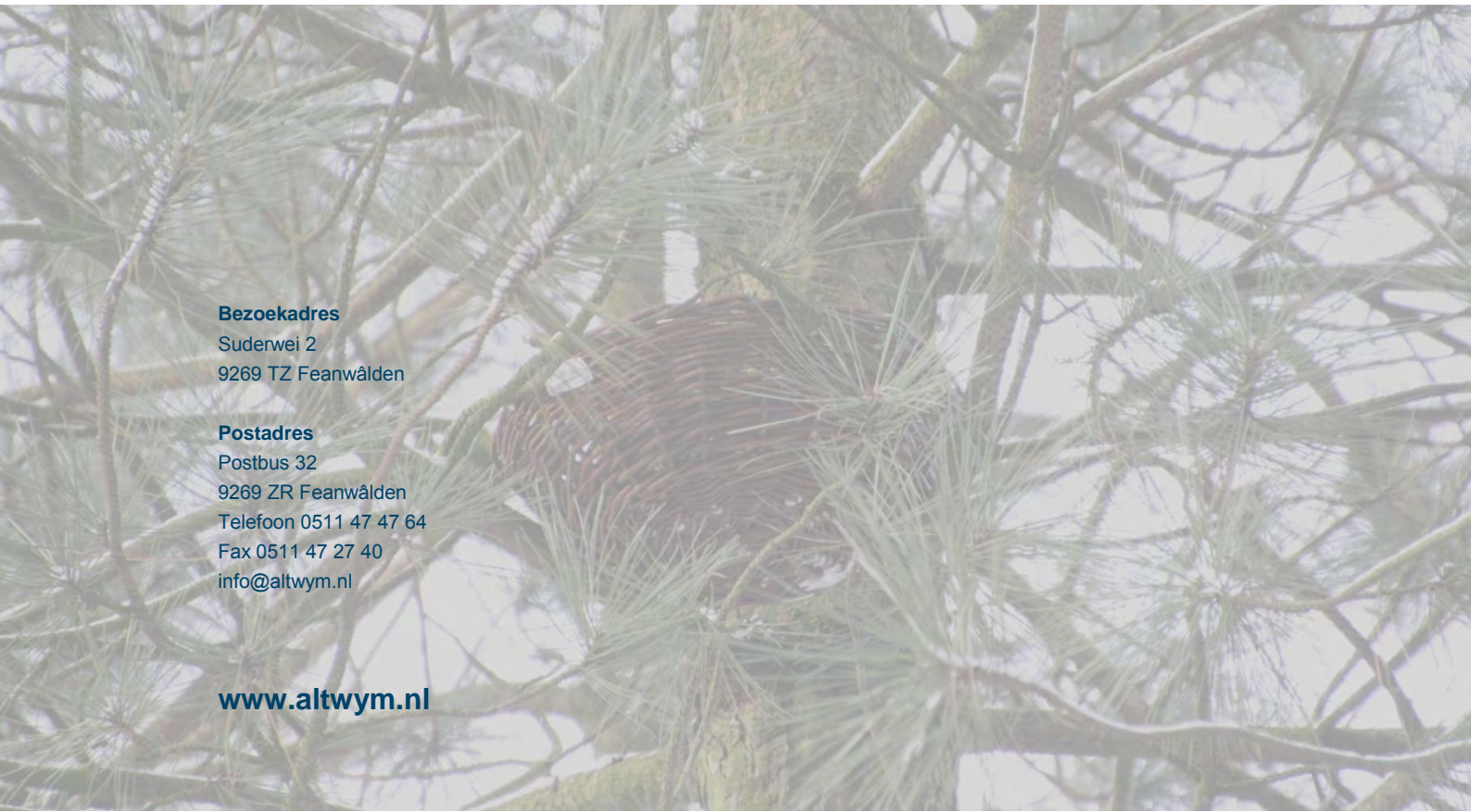
De natuurwaarden worden eveneens onderzocht aan de hand van een veldbezoek. Hierbij wordt gelet op (sporen van) de aanwezigheid van beschermde en kwetsbare soorten in het plangebied. Daarnaast wordt beoordeeld voor welke beschermde soorten (die in de omgeving kunnen voorkomen) de ecologische randvoorwaarden in het plangebied aanwezig zijn. Het veldonderzoek is tevens van belang om een inschatting te kunnen maken van effecten die samenhangen met de beoogde activiteiten tijdens en na voltooiing van de werkzaamheden.

Effecten en beoordeling

Na de beschrijving van de relevante soorten die in en nabij het plangebied voorkomen, volgt een overzicht van de te verwachten effecten van de ingreep op de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Deze verstoringen kunnen verder reiken dan de grenzen van het plangebied. We maken hier volgens de voorschriften van EL&I in Werken aan Natura 2000 (ministerie van EL&I 2004) onderscheid in vijf soorten effecten, onder te verdelen in kwantitatieve effecten (winst of verlies van habitats), kwalitatieve effecten (chemische effecten, fysieke effecten en verstoring) en achteruitgang in ruimtelijke samenhang (versnippering). Het gaat in alle gevallen om effecten die een verstoring veroorzaken van de (beschermde) soorten en van de functionaliteit van hun leefgebied.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van de natuurwetgeving (Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en Wet Ruimtelijke Ordening (i.c. Ecologische Hoofdstructuur). Bovendien kan een beoordeling nodig zijn ten aanzien van provinciale regelgeving, zoals betreffende ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Het kan nodig zijn dat de initiatiefnemer contact opneemt met de provincie wanneer effecten op kunnen treden ten aanzien van ganzenfoerageergebied en weidevogels. Indien negatieve effecten kunnen optreden ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument, kan het nodig zijn om een vergunning volgens de Natuurbeschermingswet aan te vragen.

Wanneer verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kunnen worden overtreden, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen in de plannen te worden opgenomen. Wanneer door dergelijke maatregelen de functionaliteit van het leefgebied gegarandeerd is, is er geen ontheffing nodig (paragraaf 2.1).

A photograph of a wicker basket hanging from a pine branch in a forest. The basket is made of dark brown wicker and is filled with pine needles. The background is a soft-focus view of a forest with many pine trees and a body of water in the distance.

Bezoekadres

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden

Postadres

Postbus 32
9269 ZR Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
Fax 0511 47 27 40
info@altwym.nl

www.altwym.nl